

**FAMILIARIZATION OF ADVANCED TRAINING COURSE
PARTICIPANTS WITH BASIC METHODS OF PSYCHOLOGICAL
SUPPORT FOR CHILDREN WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS
ОЗНАЙОМЛЕННЯ СЛУХАЧАМИ КУРСІВ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ З
БАЗОВИМИ ПРИЙОМАМИ ПСИХОЛОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ДІТЕЙ З
ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ**

Shopina Maryna Oleksandrivna / Шопіна М. О.,

*Candidate of psychological sciences /кандидат психологічних наук,
ORCID ID 0000-0002-1637-3480*

Yakunin Yaroslav Yuriyovych /Якунін Я. Ю.,

*Candidate of chemical sciences /кандидат хімічних наук,
ORCID ID 0000- 0001-5421-0546*

*Institute of post-graduate education of Kiev University
after Boris Grinchenko, Kiev, Ukraine*

Інститут післядипломної освіти

Київського університету імені Бориса Грінченка, м. Київ, Україна.

***Анотація.** Нині все частіше до загальноосвітніх навчальних закладів приходять діти з особливими освітніми потребами і питання їхнього психологічного супроводу набуває все більшої актуальності. Найголовніша умова для успішної реалізації інклюзивного навчання — позитивне ставлення педагогічних працівників до інклюзивної освіти в цілому як до закономірного та прогресивного етапу розвитку системи освіти.*

***Ключові слова:** інклюзивна освіта, дитина з особливими освітніми потребами, післядипломна освіта.*

***Abstract.** Nowadays, children with special educational needs come to general educational institutions more and more often, and the issue of their psychological support is becoming more and more relevant. The most important condition for the successful implementation of inclusive education is the positive attitude of pedagogical workers towards inclusive education as a whole as a natural and progressive stage of development of the education system.*

***Key words:** inclusive education, a child with special educational needs, postgraduate education.*

Вступ.

Актуальність даної теми зумовлена тим, що до загальноосвітніх навчальних закладів приходять діти з особливими освітніми потребами і питання їхньої адаптації і соціалізації потребує знань специфічних прийомів з психологічного супроводу. **Метою** даної статті є показати роботу із слухачами курсів підвищення кваліфікації по ознайомленню їх з базовими прийомами психологічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами.

З 1 січня 2022 року інклюзивне навчання організовують за новим порядком. Уряд затвердив нову форму індивідуальної програми розвитку, ввів

рівні підтримки в освітньому процесі для учнів з ООП, які навчаються в інклюзивних класах, і встановив правила надання підтримки. Відповідно до законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту» особи з особливими освітніми потребами гарантовано мають право на освіту. Батьки здобувачів освіти мають гарантоване право обирати заклад освіти (інклюзивні класи в ЗЗСО, наближених до місця проживання, або спеціальний заклад освіти), освітню програму, вид і форму здобуття дітьми відповідної освіти, виключно в інтересах самих дітей [1].

Тому на курсах підвищення кваліфікації для вихователів ЗДО та освітян різних спеціальностей було розроблено програму очних та дистанційних модулів для ознайомлення слухачів курсів з основними базовими прийомами психологічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання.

За 2021-2022 навчальний рік для освітян на курсах підвищення кваліфікації було проведено понад тридцять очних занять на місці роботи слухачів курсів (курси на замовлення у ЗДО та школі-інтернаті) та вебінарів у режимі он-лайн за тематикою психологічної підтримки дітей з особливими освітніми потребами у закладах освіти. Гарним прикладом є досвід слухача курсів, учительки початкових класів, що провела у своєму класі експеримент, зав'язала очі всім своїм учням і у супроводі дорослих вийшла з ними на вулицю і запропонувала зайти у крамницю і придбати морозиво із зав'язаними очима, експеримент мав мету показати дітям складнощі життя людей з особливими потребами і навчити дітей допомагати людям з обмеженими можливостями.

Під час занять із слухачами курсів було проведено опитування з метою покращення тематики запропонованих занять. В опитуванні взяли участь 413 слухачів.

Запитання 1. Чи є у Вас досвід роботи в інклюзивних групах?

Запитання 2. Якщо є, то які саме особливі освітні потреби у Ваших вихованців?

Запитання 3. Про дітей з якими саме особливими освітніми потребами Вам би хотілось послухати більше на курсах підвищення кваліфікації.

За результатами опитування, 93 % слухачів відповіли, що мали досвід роботи в інклюзивних групах.

За результатами другого запитання 3% вихователів мають у групі дітей з порушеннями опорно-рухового апарату, 46% із затримкою психічного розвитку, 82 % дітей, що мають різні рівні порушення мови, 10 % дітей з розладами аутичного спектру.

За результатами третього запитання 87 % вихователів виявило бажання отримання додаткової інформації про основи взаємодії з дітьми, що мають розлади аутичного спектру, пояснюючи це тим, що зараз до групи батьки все частіше приводять дітей з таким діагнозом, але у вихователів взагалі немає досвіду роботи саме з дітьми з аутизмом.

Для вихователів ЗДО, батьків дітей з особливими потребами та вузьких спеціалістів, що займаються з дітьми з особливими освітніми потребами у березні 2022 року було створено YouTube канал «Психологічна підтримка дітей з особливими потребами» [2]. На каналі на даний момент вже вийшло 74 відео, кожне відео невеличке, 5-10 хвилин, і присвячено окремому питанню з розвитку і адаптації дитини з особливими освітніми потребами, надаються практичні рекомендації, розглядаються актуальні питання адаптації і соціалізації дитини, такі як розвиток навичок самообслуговування, подолання дитячих страхів і істерик, корекція стереотипної поведінки, показано як організувати заняття з дитиною, з чого слід розпочинати, чому дитина може відмовлятися від занять, як налагодити взаємодію з дитиною, навчити її основам рахунку, допомогти вивчити літери, кольори, форми, частини тіла, назви емоцій, пори року, назви тварин та різних об'єктів тощо. Також у роликах розповідається про сенсорний розвиток дитини, розвиток мислення, уваги, пам'яті та багато іншого. Запис відеороликів триває і плейлист каналу регулярно поповнюється.

На основі відзнятих відеороликів було сформовано два дистанційних модуля на платформі Moodle для слухачів курсів підвищення кваліфікації «Психологічна підтримка дитини дошкільного віку в інклюзивній групі» для вихователів ЗДО, асистентів вихователя ЗДО, «Психологічний супровід дітей з особливими освітніми потребами» для психологів, логопедів, дефектологів, вихователів шкіл-інтернатів з метою роз'яснення слухачам курсів таких актуальних питань як, організація роботи з дітьми, що мають особливі освітні потреби, адаптація та соціалізація дитини. Усі ролики на двох модулях різні і не повторюються, тому одна людина може пройти обидва модулі.

Висновки.

На нашу думку необхідно продовжувати впроваджувати дистанційні і очні модулі, проводити вебінари, тренінги, лекції тощо для вихователів ЗДО, учителів різних спеціальностей та інших освітян за тематикою психологічної підтримки та психологічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами у закладах освіти. Діти з особливими освітніми потребами все частіше приходять не до спеціалізованих шкіл-інтернатів закритого типу, а у

звичайні заклади дошкільної, початкової та середньої освіти і вихователям та вчителям треба навчитись працювати і взаємодіяти із всіма своїми учнями. Навчити всіх своїх учнів позитивному ставленню до однолітків, що мають особливі освітні потреби.

Список літератури

1. Порядок організації інклюзивного навчання в дитсадках і школах: ЗМІНИ <https://www.pedrada.com.ua/article/2664-organizatsiya-nklyuzivnogo-navchannya-v-zakladah-osviti> (останнє звернення 23.10.2022)
2. Психологічна підтримка дітей з особливими освітніми потребами. <https://www.youtube.com/channel/UCgMdC42brL8wq-Nk1IwQew>(останнє звернення 23.10.2022)
3. Шопіна Марина Олександрівна, Якунін Ярослав Юрійович (2022) Розвиток і корекція моторних функцій дитини з особливими освітніми потребами, XVII International Scientific and Practical Conference «Multidisciplinary academic notes. Theory, methodology and practice», 03-06 May 2022, Tokyo, Japan. С. 707-709.
4. Шопіна Марина Олександрівна, Якунін Ярослав Юрійович (2022) Психологічна підтримка дітей з особливими освітніми потребами під час війни, Матеріали XXIV Міжнародної конференції молодих науковців «Проблеми особистості в сучасній науці: результати та перспективи дослідження». С. 254-257.